

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ИСТОРИЈА

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2025./2026.

POV.65.SR.R.K1.44

67896

Историја

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

C *UK*

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака на листу за уредно писање:

(Матура) државна матура

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

UK
↑
Параф (скраћени потпис)

ОБДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ИСТОРИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
O
V

Лист за одговоре

D-S065

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	28. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	29. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	30. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	31. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	32. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	33. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	34. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	35. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	36. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	37. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	38. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Шифра оцењивача: _____

POV.65.SR.R.L1.02

67897

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P O V

39.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐39.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐40.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐40.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐41.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐41.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐42.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐42.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐43.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐43.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐44.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐44.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐45.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐45.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐46.1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐46.2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Задатак 47. решите у испитној књижици.

47.1. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ NO ☐47.2. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐47.3. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **135** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказани су начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 42 странице, од тога 2 празне.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачан одговор морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Пажљиво прочитајте историјски извор и погледајте историјску карту.

По рукама се апостолским догађала многа знамења и чудеса у народу. Сви су се једнодушно окупљали у Трему Саломонову. Нико се други није усуђивао придружити им се, али их је народ величао. И све се више повећавало мноштво мужева и жена што вероваху Господину тако да су на тргове износили болеснике и постављали их на лежачкама и постељама не би ли, кад Петар буде пролазио, бар сена његова осенила којег од њих. А слегало би се и мноштво из градова (...): доносили би болеснике и опседнуте од нечистих духова, и сви би оздрављали. Онда се подиже велики свештеник и све његове присталице – следба садукејска (...).

Којим је бројем на историјској карти означено подручје уз које су везани догађаји описани у историјском извору?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

2. Чија се кућа налази у средишту узвишеног платоа вучедолског локалитета Градац?

- A. ратара
- B. трговца
- C. ливаца бакра
- D. војног заповедника

(1 бод)

3. Пажљиво прочитајте историјски извор.

Кунем се Аполоном лекаром, Асклепијем; Хигијејом и Панакејом, свим боговима и богињама, зовући их за сведоке, да ћу по својим силама и савести држати ову заклетву и ове обавезе. Стога ћу учитеља овога умећа поштовати као своје родитеље, његову ћу децу држати својом браћом, а буду ли хтели учити ову уметност, подучаваћу их без уговора и без плате. (...) Своје прописе одредићу по својим силама и знању на корист болесника (...). У коју год кућу ступим, радићу на корист болесника, клонећи се хотимичног оштећивања, а особито завођења жена и мушкараца, робова и слободних.

Уз којег се античког научника везује наведени историјски извор?

- A. уз Херона
- B. уз Хипатију
- C. уз Хипарха
- D. уз Хипократа

(1 бод)

Историја

4. Пажљиво прочитајте историјски извор.

(...) када их је краљица примила почели су говорити о злоделима према њима. Током разговора Теута их је охоло слушала. Када су завршили рекла им је да ће се што се тиче њене државе побринуту да Илири Римљанима не нанесу никакву неправду, али што се тиче приватних особа илирски краљеви немају законско право ометати своје поданике у пљачкању на мору, (...).

Која се од наведених тврдњи односи на наведени историјски извор?

- A. Римљани су гусарењем угрожавали пловидбу на Јадрану.
- B. Римљани су захтевали поделу плена с илирским племенима.
- C. Илирска племена су гусарењем угрожавала пловидбу на Јадрану.
- D. Илирска краљица пристала је платити одштету Римљанима због гусарења.

(1 бод)

5. Шта је од наведеног узрок оснивања грчких колонија?

- A. болест житарица
- B. освајачки ратови Грка
- C. недостатак обрадиве земље
- D. пораз Грка у рату против Персијанаца

(1 бод)

6. Пажљиво погледајте историјску карту.

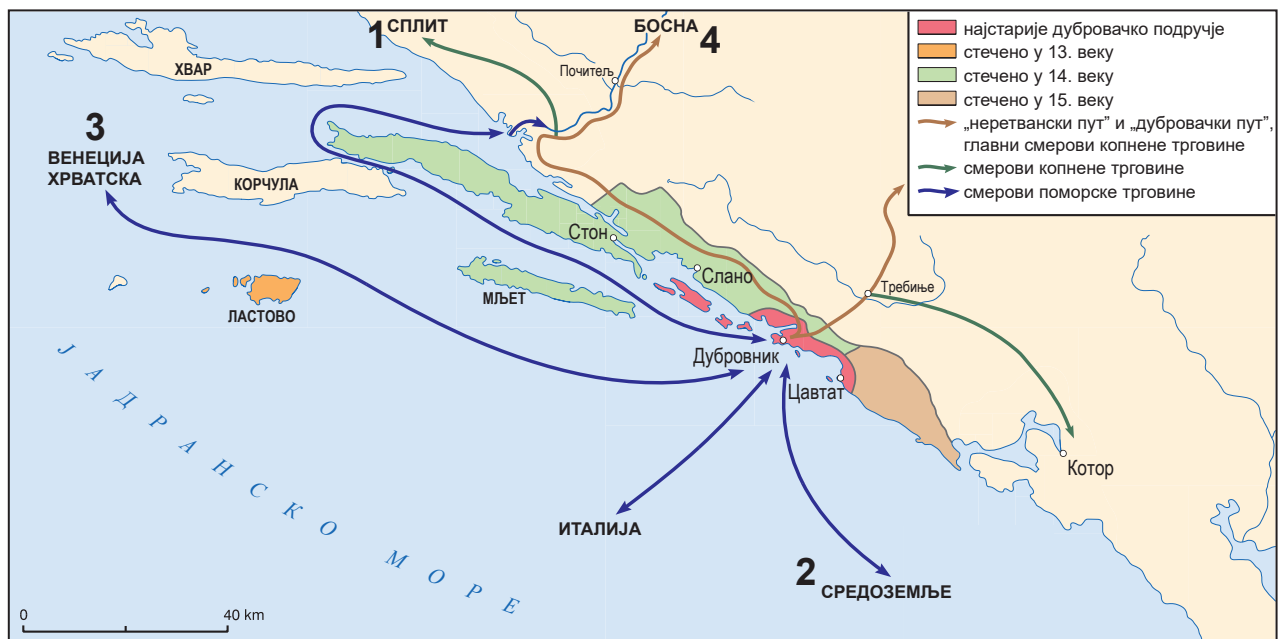
Који је од наведених догађаја из римске историје симболички приказан на историјској карти?

- A. црквени раскол
- B. увођење тетрархије
- C. подела Царства на Источно и Западно
- D. провала Хуна и завршетак сеобе народа

(1 бод)

Историја

7. Пажљиво погледајте историјску карту.

Којим је бројем на историјској карти означен смер дубровачке трговине који се особито појачао након 1189. године?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

8. Пажљиво прочитајте историјски извор.

Не носе никакво оружје. (...) Показао сам им мачеве и они су их из незнања ухватили за оштрице те су се порезали. Немају никаква гвожђа. Њихова су копља нека врста штапова без гвожђа који су на врху опскрбљени рибљим зубом или неким другим тврдим предметом.

Која се од наведених тврдња односи на домородце описане у одломку из дневника Кристифора Колумба?

- A. Домороци су се бојали сусрета с Европљанима.
- B. Домороци су технолошки заосталији од Европљана.
- C. Домороци су технолошки напреднији од Европљана.
- D. Домороци су се користили гвожђем у свакодневне сврхе.

(1 бод)

9. Пажљиво прочитајте историјски извор.

(...) и кад је дошао у град Трогир примио је заклетву верности од бискупа и грађана; ту нађе своје победоносне војнике, које је пре, како смо рекли, био послао из града Задра. Беше тамо такође присутан брат славенског краља, именом Суриња, који је некоћ преварен варком браће изгубио краљевску круну. (...) Одавде је пре речени дужд дошао у преславни и моћни град Сплит (...) њега је дочекао надбискуп, одевен у свечано црквено рухо, с градским мноштвом, како свештенства тако и лаика, и одслуживши свечану службу божју, сви су се настојали задовољити, заклевши се на верност.

Који је догађај описан у историјском извору?

- A.** свечано отварање сплитског црквеног сабора
- B.** млетачка опсада Задра у IV крсташком рату
- C.** заклетва хрватског племства угарском владару
- D.** успостава млетачке власти над далматинским градовима

(1 бод)

10. Која је од наведених привредних и друштвених промена била последица открића Новог света крајем 15. века?

- A.** настанак духовно-витешких редова
- B.** прилив злата и сребра из Новог света у Европу
- C.** премештање трговачких путева на Средоземље
- D.** врхунац развоја трговачких сила Ђенове и Венеције

(1 бод)

Историја

11. Пажљиво прочитајте историјски извор и погледајте сликовне прилоге.

Ова врата подиже Радован најодличнији од свих у овој уметности, како очитују кипови и рељефи, године 1240. након порога часне Деве, у доба бискупа Тосканца Трегуана из Фиренце.

Којим је бројем означен сликовни прилог врата описаних у историјском извору?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

12. Пажљиво прочитајте историјски извор.

(...) наређује и поверава вам да његовом влашћу можете водити истрагу и иначе покретати поступак (...) против гатара и чаробњака, који узимају светотајство еухаристије или посвећену хостију као и друга црквена светотајства или облик и твар било којег од њих па их злоупотребљавају у својим враџбинама и чаролијама. При томе се ипак морате придржавати поступка, који вам је, кад се ради о чину јерезе, за наведене канонима прописан.

Кому су биле намењена упутства из историјског извора?

- A. хугенотима
- B. инквизиторима
- C. кондотјерима
- D. мајордомима

(1 бод)

13. Пажљиво прочитајте историјски извор.

(...) О сабору се хрватске госпoде чује, да нису били сложни, да се расправљало о томе, да се откаже послух краљу; говорили су, да су они додуше препоручени његовом величанству, али будући да их његово величанство не ће штитити, то им је слободно тражити другoгa господина, који ће их бранити. Кнез Крсто хоће, да се затеку цару Карлу V и принцу Фердинанду (...).

Веле да кнез Крбавски и Франкопан нису једне мисли; кнез хоће, да буде Хрватска под Млечанима, а овај да буде под царем (...).

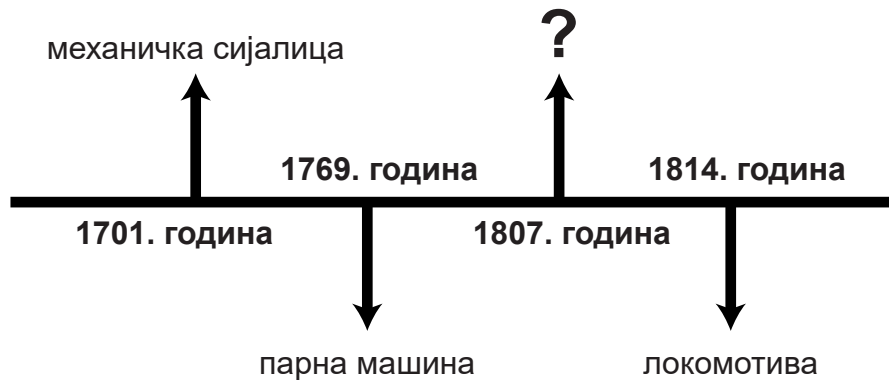
Којем краљу, према историјском извору из фебруара 1526. године, хрватска госпoда мисле отказати послушност?

- A. Андрији II Арпадовићу
- B. Ладиславу Напуљском
- C. Лајошу II Јагелонцу
- D. Матији Корвину

(1 бод)

Историја

14. Пажљиво погледајте ленту времена.

Које техничко достигнуће недостаје на месту упитника на приказаној ленти времена?

- A. цепелин
- B. пароброд
- C. авион
- D. аутомобил

(1 бод)

15. Која се од наведених друштвених одредница решавала Славонским и Хрватским урбаром из периода Марије Терезије?

- A. однос кметова према цркви
- B. обавезе и подавања кметова
- C. питање општег јавног здравства за кметове
- D. укидање манастира који се нису бавили образовањем

(1 бод)

16. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Превод текста: Ово, госпођо? То је само невидљива тржишна рука!

Који је назив економске теорије чије је обележје приказано на сликовном прилогу?

- A. физиократизам
- B. камерализам
- C. економски либерализам
- D. државни интервенционизам

(1 бод)

17. Пажљиво прочитајте историјски извор

Privremene zagrebačke bolnice, u kojima su sada smješteni ranjenici, sve su popunjene, tako da je nastala potreba, da se oвећи број ranjenika, kojima превоз не ће нашкодити, одпреди даље у друге градове монархије. Стога је јучер одпремљено преко 600 ranjenika из Загреба. Први транспорт кренуо је у подне одавле и одвезао близу 400 ranjenika у Беч. Синоћ је у пол 7 сати на вече опет 240 ranjenika превезено одавле делом у Szombathely, а делом у Велику Канижу. Ранјеници су из болница превезени tramwayem на колодвор. Тамо су већ чекала два vlaka. Један, vlak Maltežkih vitezova, примio је 100 ranjenika, те их превезао у Велику Канижу.

Превод текста: Привремене загребачке болнице, у којима су сада смештени рањеници, све су попуњене, тако да је настала потреба да се овећи број рањеника, којима превоз неће нашкодити, отпреди даље у друге градове Монархије. Стога је јуче отпремљено преко 600 рањеника из Загреба. Први транспорт кренуо је у подне одавле и одвезао близу 400 рањеника у Беч. Синоћ је у пол 7 сати на вече опет 240 рањеника превезено одавле делом у Шомбатели, а делом у Велику Кањижу. Рањеници су из болница превезени трамвајем на станицу. Тамо су већ чекала два воза. Један, воз Малтешких витезова, примио је 100 рањеника, те их превезао у Велику Кањижу.

Који је историјски период описан у историјском извору?

- A. Кримског рата
- B. балканских ратова
- C. Првог светског рата
- D. Другог светског рата

(1 бод)

18. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Превод текста: *Између Берлина и Рима*

Који је назив за политику коју симболизује сликовни прилог из 1875. године?

- A. поп култура
- B. култура сећања
- C. борба за културу
- D. културна револуција

(1 бод)

19. Шта је од наведеног била непосредна последица периода бановања Јосипа Јелачића?

- A. укидање кметства
- B. укидање Војне крајине
- C. увођење права гласа за жене
- D. успостављање првог сталешког сабора

(1 бод)

Историја

20. Пажљиво прочитајте историјски извор.

(...) Поред тог Краљевска влада се обавезује:

- 1. Да забрани сваку публикацију, којом се изазива мржња и презир Монархије и чија је општа тежња упућена против територијалног интегритета Аустро-Угарске.*
- 2. Да одмах распусти друштво звано „Народна одбрана“, да заплени сва његова средства за пропаганду и да исто тако поступи с осталим друштвима и удружењима у Србији, која се баве пропагандом против Аустро-Угарске Монархије.*

(...)

- 5. Да прими сарадњу у Србији органа Царске и краљевске владе ради гушења превратничког покрета против територијалног интегритета Аустро-Угарске Монархије.*

(...)

Који је од наведених догађаја био последица неприхватања захтева из историјског извора?

- A.** завршетак Анексионе кризе
- B.** завршетак Првог балканског рата
- C.** почетак Другог балканског рата
- D.** почетак Првог светског рата

(1 бод)

21. Пажљиво прочитајте историјски извор с краја 19. века и погледајте сликовне прилоге.

(...) На концу поклонили су се краљу директори загребачких гимназија, реалке, те инх средњих, учевних и стручних завода. Узносита беше слава полагање закључног камена на дики и поносу Хрвата (...). Већ пре 2 часа после подне био је пространи Свеучилишни трг пун непрегледног обћинства, које је радостно очекивало долазак краљев, да постави камен-куну своју монументалном храму хрватске уметности.

1

2

3

4

Којим је бројем означен сликовни прилог с приказом грађевине чије се отварање описује у историјском извору?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

Историја

22. Пажљиво прочитајте историјски извор.

*О, велики Стаљине, о вођо народа
Ти који си дао човеку живот
Ти који си оплодио земљу.*

Које је од наведених обележја тоталитарних режима описано у историјском извору?

- A. култ личности
- B. расни закони
- C. сукоб с црквом
- D. монтирани судски процеси

(1 бод)

23. Пажљиво погледајте историјску карту.

Којој је окупационој зони након Другог светског рата припало подручје означено бројем 4 на историјској карти?

- A. америчкој зони
- B. британској зони
- C. совјетској зони
- D. француској зони

(1 бод)

24. Шта је од наведеног за велики број држава Африке и Азије била непосредна последица деколонизације након Другог светског рата?

- A. проблем вештачких граница
- B. прикључење НАТО савезу
- C. изразита политичка стабилност
- D. независност о развијеним државама

(1 бод)

25. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Превод текста: *Јапан погодио нови снажан земљотрес с епицентром у близини Фукушима*

На коју од наведених опасности упућује приказани сликовни прилог?

- A. на опасност од ширења коронавируса
- B. на опасност од ширења радиоактивности
- C. на опасност од ширења вируса птичје грипе
- D. на опасност од лансирања далекометних ракета

(1 бод)

Историја

26. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Превод текста: *Овде је живела Леа Дојч, рођ. 1927, интернирана 1943, затвор Савска цеста, Западни колодвор, умрла мај 1943. у транспорту*

Који је процес повезан с настанком сликовног прилога?

- A. протеривање *фолксдојчера*
- B. суочавање с холокаустом
- C. обрачун с присталицама Информбироа
- D. суочавање са злочинима монархијске диктатуре

(1 бод)

27. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Превод текста: Сатови супер кварц!, Хула хопке!, Жути силвер! Слаба сте ви опскрба... Немате млека, зубне пасте...; Буде, буде... Само да се цене отопе!; Кафа пржена и сирова!, Роштиљи распродаја!

На који се начин намеравала решити економска и друштвена ситуација чије су карактеристике приказане на сликовном прилогу из 1983. године?

- A. првим петогодишњим планом
- B. Законом о удруженом раду
- C. Дугорочним програмом економске стабилизације
- D. Законом о национализацији приватних привредних предузећа

(1 бод)

Историја

28. Пажљиво погледајте сликовни прилог.

Превод текста: Био једном један краљ, (Перица се звао) ово је сликовница за одрасле и за децу. Одрасли нека је гледају до 11. 11. 1945. а онда нека је дају деци да се и она забављају!

На који се догађај односи приказани сликовни прилог?

- A. на изборе за Уставотворну скупштину
- B. на датум повратка краља Петра у Југославију
- C. на улазак Црвене армије на подручје Југославије
- D. на признање партизанског покрета од стране савезника

(1 бод)

29. Која се од наведених карактеристика односи на хрватски устав из децембра 1990. године?

- A. Уставом је укинут Жупанијски дом Хрватског сабора.
- B. Уставом је Хрватска одређена као социјалистичка држава.
- C. Уставом је успостављен демократски вишестраначки систем.
- D. Уставом је Фрањо Туђман именован председником Републике Хрватске.

(1 бод)

30. Пажљиво прочитајте историјски извор и погледајте историјску карту.

Обадва, обадва, оба су пала!

Којим је бројем на историјској карти означено подручје на којем је изговорена наведена реченица?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

II Задаци вишеструког избора (хронологије)

У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

31. У којем су низу тачно хронолошки поређани владари староегипатске државе?

- A. Ђосер → Кефрен → Хатшепсут → Рамзес II
- B. Кефрен → Ђосер → Хатшепсут → Рамзес II
- C. Ђосер → Кефрен → Рамзес II → Хатшепсут
- D. Кефрен → Рамзес II → Хатшепсут → Ђосер

(1 бод)

32. У којем су низу тачно хронолошки поређани догађаји везани уз процес ширења римског територија?

- A. Сицилија постаје римска провинција → римско освајање Хиспаније
→ Македонија постаје римска провинција → Галија постаје римска провинција
- B. Сицилија постаје римска провинција → римско освајање Хиспаније
→ Галија постаје римска провинција → Македонија постаје римска провинција
- C. Галија постаје римска провинција → Сицилија постаје римска провинција
→ Македонија постаје римска провинција → римско освајање Хиспаније
- D. Галија постаје римска провинција → римско освајање Хиспаније
→ Македонија постаје римска провинција → Сицилија постаје римска провинција

(1 бод)

33. У којем су низу тачно хронолошки поређана деловања наведених научника?

- A. Никола Коперник → Јохан Кеплер → Исак Њутн → Адам Смит
- B. Јохан Кеплер → Никола Коперник → Исак Њутн → Адам Смит
- C. Адам Смит → Јохан Кеплер → Исак Њутн → Никола Коперник
- D. Никола Коперник → Исак Њутн → Јохан Кеплер → Адам Смит

(1 бод)

34. У којем су низу тачно хронолошки поређани догађаји из хрватске историје средњег и раног новог века приказани на сликовним прилозима?

Превод текста: У КНИНУ КРАЉА ДОЧЕКА СЛАВОНСКИ БАН ДМИТАР ЗВОНИМИР. ДОБРО НАМ ДОШАО НАШ КРАЉУ У ДРЕВНИ КРАЉЕВСКИ КНИН!

Превод текста: НИКОЛА ЗРИНСКИ! СУЛТАН ТИ ПОРУЧУЈЕ ДА ПРЕДАШ СИГЕТ. ОН ОБЕЋАВА СЛОБОДУ СВИМ БРАНИОЦИМА А ТЕБИ БОГАТУ НАГРАДУ!

Превод текста: ДОЛЕ ТАХИ! ДОЛЕ С ЊИМ! ДОЛЕ, НЕКА ЖИВИ НАШ ВОЂА ГУБЕЦ!

Превод текста: И ЗВОНИМИРОВА УДОВИЦА ЈЕЛЕНА, ПРОГОЊЕНА МНОГИМ НЕПРАВДАМА ЗАТРАЖИ ПОМОЋ ОД СВОГА БРАТА.

- A. 1 → 2 → 3 → 4
- B. 1 → 4 → 2 → 3
- C. 2 → 3 → 1 → 4
- D. 2 → 4 → 1 → 3

(1 бод)

Историја

35. У којем су низу тачно хронолошки поређани догађаји из светске историје 19. и 20. века?

- A. додела првих Нобелових награда → израда прве фотографије
→ израда прве грамофонске плоче → прва филмска пројекција
- B. додела првих Нобелових награда → израда прве грамофонске плоче
→ израда прве фотографије → прва филмска пројекција
- C. израда прве фотографије → израда прве грамофонске плоче
→ прва филмска пројекција → додела првих Нобелових награда
- D. израда прве фотографије → прва филмска пројекција
→ израда прве грамофонске плоче → додела првих Нобелових награда

(1 бод)

36. У којем су низу тачно хронолошки поређани догађаји из времена бана Јосипа Јелачића?

- A. припајање Међимурја → свечано устоличење Јелачића за бана
→ прекид веза с Угарском → улазак Јелачића у Вудим и Пешту
- B. свечано устоличење Јелачића за бана → прекид веза с Угарском
→ улазак Јелачића у Вудим и Пешту → припајање Међимурја
- C. прекид веза с Угарском → свечано устоличење Јелачића за бана
→ улазак Јелачића у Вудим и Пешту → припајање Међимурја
- D. прекид веза с Угарском → свечано устоличење Јелачића за бана
→ припајање Међимурја → улазак Јелачића у Вудим и Пешту

(1 бод)

37. У којем су низу тачно хронолошки поређани догађаји из немачке историје двадесетог века?

- A. запоседање демилитаризоване Рајнске области → заузимање Судетске области
→ напад на Пољску → припајање Аустрије (*Anschluss*)
- B. припајање Аустрије (*Anschluss*) → заузимање Судетске области
→ запоседање демилитаризоване Рајнске области → напад на Пољску
- C. припајање Аустрије (*Anschluss*) → запоседање демилитаризоване Рајнске области
→ заузимање Судетске области → напад на Пољску
- D. запоседање демилитаризоване Рајнске области → припајање Аустрије (*Anschluss*)
→ заузимање Судетске области → напад на Пољску

(1 бод)

38. У којем су низу тачно хронолошки поређана страдања на хрватском простору у 20. веку?

- A.** децембарске жртве → сибињске жртве → сењске жртве → убиство Милана Шуфлаја
- B.** сењске жртве → убиство Милана Шуфлаја → сибињске жртве → децембарске жртве
- C.** децембарске жртве → сибињске жртве → убиство Милана Шуфлаја → сењске жртве
- D.** децембарске жртве → убиство Милана Шуфлаја → сибињске жртве → сењске жртве

(1 бод)

III Задаци вишеструког избора (уз полазни садржај)

У следећим задацима проучите историјске изворе, историјске карте и сликовне прилоге те одговорите на постављена питања.

Од више понуђених одговора само **један** је тачан.

Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.

Тачан одговор доноси један бод.

- 39.** Пажљиво прочитајте историјски извор из 1802. године и одговорите на постављена питања.

Врло необичан камен, (...) презентован је у Антикваријан сасајети; (...) има записе на различитим језицима, претпоставља се да су о истом садржају. Језици су (...), египатски (демотски) и хијероглифски. (...) је преведен и чини се да је то Едикт једног од њихових свештеника који дивинизира једног Птолемејевића за велика и добра дела која је учинио за своју земљу.

Д Морнинг Кроникл, Лондон

- 39.1.** Шта је од наведеног била последица догађаја описаног у историјском извору?

- A. дешифровање клинописа
- B. дешифровање хијероглифа
- C. дешифровање линеарног В писма
- D. дешифровање етруског језика

(1 бод)

- 39.2.** Запис којег се језика налази на *врло необичном камену*, а није споменут у историјском извору?

- A. грчког
- B. кинеског
- C. арамејског
- D. етруског

(1 бод)

40. Пажљиво прочитајте историјски извор и одговорите на постављена питања.

(...) уништавао је (Октавијан) земљу ватром и мачем осам дана (...) све док није дошао до Сегестана. Њихова је територија такође панонски, на реци Сави, на којој је смештен град јако утврђен реком и врло великим прокопом који га је окруживао. Из тог га је разлога Август силно желео имати као складиште погодно за рат против Дачана и Вастарна с друге стране Истера, који се овде зове (...). Сава се улива у њега, па је Август дао направити бродове на овој реци (...).

40.1. Који се данашњи хрватски град развио на простору Сегестана описан у историјском извору?

- A. Славонски Врод
- B. Сисак
- C. Вараждинске Топлице
- D. Винковци

(1 бод)

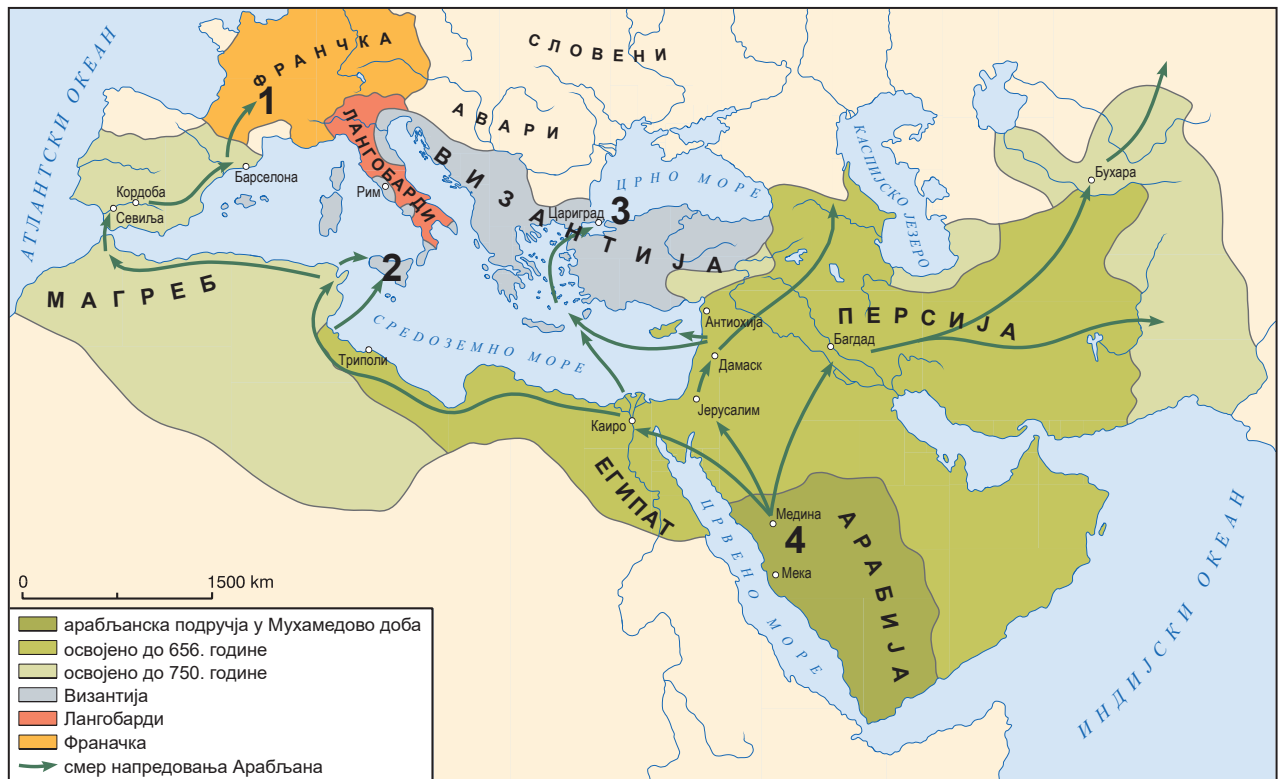
40.2. Како су становници из историјског извора називали реку коју аутор спомиње као *Истер*?

- A. Дунав
- B. Илова
- C. Купа
- D. Сава

(1 бод)

Историја

41. Пажљиво погледајте историјску карту и одговорите на постављена питања.

41.1. Којим је бројем на историјској карти означена локација битке у којој је Карло Мартел зауставио арабљански продор у Европу?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

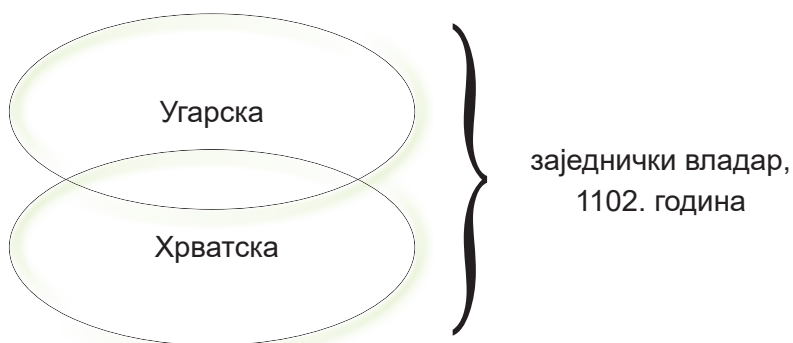
(1 бод)

41.2. Којим је бројем на историјској карти означен град којег су Арабљани неуспешно опседали почетком 8. века?

- A. бројем 1
- B. бројем 2
- C. бројем 3
- D. бројем 4

(1 бод)

42. Пажљиво погледајте сликовни прилог и одговорите на постављена питања.

42.1. Која је династија 1102. године успоставила државну заједницу чије је уређење приказано на сликовном прилогу?

- A. Анжујци
- B. Арпадовићи
- C. Хабзбурговци
- D. Трпимировићи

(1 бод)

42.2. Ко је био први владар државне заједнице чије је уређење приказано на сликовном прилогу?

- A. Андрија II
- B. Арпад
- C. Коломан
- D. Ладислав

(1 бод)

Историја

43. Пажљиво прочитајте историјски извор и одговорите на постављена питања.

(Њег. Величанство цар) приспео је 20. т. м. на вече из (...) у Каиро и одсео је у палати Гесирех после како су га велесјајно дочекали. Сутра дан походи Њег. Величанство тврђавица Асхар, Хасанову мошеу и гробницу калифах. (...). Њег. Величанство одилази из Каира по свој прилици 25. т. м.; један дан остаће у Александрији, а 12 сатих на Крфу. Царска парњача „Греиф” и францезка парњача „Аигле” и парњаче онде присутних принцовах усидриле су се 20. т. м. у (...), дочим ће и остали бродови на скоро приспети. Успех пролаза надилази свако очекивање.

43.1. Који је догађај описан у историјском извору из 1869. године?

- A.** отварање Суецког канала
- B.** отварање Панамског канала
- C.** отварање Магеланова пролаза
- D.** отварање мореуза Боспора и Дарданела

(1 бод)

43.2. Који се технолошки проналазак спомиње у историјском извору?

- A.** цепелин
- B.** пароброд
- C.** авион
- D.** аутомобил

(1 бод)

44. Пажљиво погледајте сликовни прилог из 19. века и одговорите на постављена питања.

44.1. Који је проналазач заслужан за настанак оружја приказаног на сликовном прилогу?

- A. Давид Шварц
- B. Иван Лупис
- C. Никола Тесла
- D. Славољуб Пенкала

(1 бод)

44.2. У којој се врсти ратовања првобитно користио проналазак приказан на сликовном прилогу?

- A. у ваздушном ратовању
- B. у биолошком ратовању
- C. у копненом ратовању
- D. у поморском ратовању

(1 бод)

Историја

45. Пажљиво погледајте сликовни прилог и одговорите на постављена питања.

45.1. Како се назива саветодавни форум индустријски развијених земаља чије су заставе приказане на сликовном прилогу?

- A. BRICS
- B. G-7
- C. MMF
- D. SEV

(1 бод)

45.2. Које је примарно подручје расправа саветодавног форума индустријски развијених земаља чије су заставе приказане на сликовном прилогу?

- A. нуклеарно разоружање
- B. примарна медицинска заштита
- C. проблеми светске привреде
- D. provedbe odluka Ujedinjenih nacija

(1 бод)

- 46.** Пажљиво прочитајте историјски извор из 1929. године и одговорите на постављена питања.

Моме Драгом Народу

Свим Србима, Хрватима и Словенцима

Највиши народни и државни интереси и њихова будућност заповедају Ми, да се, и као Владар и као син ове земље, обратим непосредно народу и да му отворено и искрено кажем оно што Ми у садашњем тренутку налаже Моја савест и Моја љубав према Отаџбини.

Наступио је тренутак када између Народа и Краља не може и не сме више бити посредника. (...)

Парламентаризам, који је као политичко средство по традицијама од мога незаборављеног Оца, остао и мој идеал, почеле су заслепљене политичке страсти злоупотребљавати у тој мери, да је постао сметња за сваки плодни рад у Држави.

Жалосни раздори и догађаји у Народној Скупштини поколебали су код Народа веру у корисност те установе. (...)

Због тога решио сам и решавам, да Устав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 28. јуна 1921. године престане важити.

- 46.1.** Који је владар из династије Карађорђевић донео наведени проглас?

- A. Петар I
- B. Александар I
- C. Павле
- D. Петар II

(1 бод)

- 46.2.** Који је догађај био непосредна последица доношења наведеног прогласа?

- A. грађански рат
- B. успостава диктатуре
- C. проглашење ратнога стања у земљи
- D. успостава парламентарнога уређења

(1 бод)

IV Задатак продуженог одговора

У следећем задатку пажљиво посматрајте сликовни прилог и одговорите на постављена питања на предвиђено место у испитној књижици.

47. Пажљиво погледајте сликовни прилог и одговорите на постављена питања.

23. SJEDNICA CENTRALNOG KOMITETA SK HRVATSKE

JEDINSTVO NA TITOVOJ

LINIJI

Večernji
list

7

God. XV
Broj 3813

★ **Dr. S. Dabčević-Kučar, M. Tripalo, P. Pirker i M. Koprtla podnijeli ostavke**

★ **Dr. Vladimir Bakarić: ostavke – politički zrela odluka**

★ **Dnevni red sjednice nadopunjen izborom predsjednika CK i članova izvršnog komiteta CK SK Hrvatske**

80 PONEĐJELJAK ZAGREB, 13. XII 1977. izdanje

ZAGREB, 13. prosinca. — CK SKH sastao se jučer na 23. plenarnu sjednicu na kojoj je poveo raspravu o odlučnom provođenju u život uvodne i završne riječi druga Tita na 11. sjednici Predsjedništva SKH i zaključaka s te sjednice. Skupa s gradom društveno-političkih organizacija predjedačarala je MILKA PLANINC.

Sjednicu je otvorila dr. Savka Dabčević-Kučar te se i prva javila sa riječi i izjavila da ona kao predsjednica i Pero Pirker kao sekretar izvršnog komiteta CK SKH podnose ostavke na svoje dužnosti i na članstvo u CK SKH. Napominjući da prima kritiku i odgovornost za nastalo stanje, jer je i nakon upozorenja Tita potpisala opasnost od izlaska naprijed, dr. Savka Dabčević-Kučar motivirala je tu odluku željom da olakša komitetsku i jedinstvo u SKH i CK. Dr. Vladimir Bakarić rekao je da je odluka dr. Savke Dabčević-Kučar i Pero Pirera politički zrela i da olakšava situaciju, pa je predložio da se ovim isto im članovi CK SKH i učine.

Predsjedavajuća Milka Planinc predala je pismo Milke Tripalo drugu Tita kojim Tripalo podnosi ostavku na svoje partijske funkcije, a zatim je predložila da se dnevni red sjednice dopuni izbornom nadopunjenim imenima — izbor predsjednika CK SKH i sekretara izvršnog komiteta. U toku prijedloga rasprave ostavku je potpisao Marko Koprtla član izvršnog komiteta. Dr. Savka Dabčević-Kučar i Pero Pirker nisu prisustvovali daljnjem toku sjednice.

(Nastavak na 2. 3. 4. 5. i 6. str.)

S jučeršnjeg sjednice CK SKH

(Bilimir P. Čajkaj)

POSJET AVGANISTANSKOG KRALJA MOHAMEDA ZAHIRA JUGOSLAVI RAZGOVOR S TITOM

BEograd, 13. prosinca (Tanjug) — Avganistanski kralj Mohamed Zahir doputovao je u prijelazni posjet Jugoslaviji na poziv predsjednika SFRJ Josipa Broza Tita. Avganistanski svjeren ostaje danas u Beogradu, a jučer poslije podne je s predsjednikom Titom razmijenio mišljenje o aktualnim problemima međunarodne situacije, posebno u Aziji, i o odnosima između dvije zemlje. Avganistanski kralj je prije Jugoslavije posjetio Veliku Britaniju i Italiju, a danas odlazi iz Beograda u posjet Sovjetskom Savezu.

RAT IZMEĐU INDIJE I PAKISTANA DAKA PRED PADOM

● Pakistanske jedinice masovno se predaju

NEW DELHI, 13. prosinca (Reuters) — Prema izvještajima vojnih predstavnika, poražene i masno slabije pakistanske jedinice masovno se predaju indijskim trupama koje napreduju prema Daki. Prema Daki, na sjeveru i istoku otvoren je, a prethodnice indijskih trupa su većina bitna grada. — Izjavljuju se u Deliju. Diplomatski krugovi u Islamabadu također smatraju da neposredno predstoji pad Dake, glavnog grada istočnog Pakistana i da se prva pakistanska grupa u istočnom Pakistanu vjerojatno izaslati krizu u opasnom dijelu zemlje, koja bi mogla dovesti i do eventualnog pada predsjednika Jehle Kana.

Tradicijska stvar repove

Od 1914. Zagrepčani po tradiciji obavljaju svoje bankovne poslove u zgradi na Trgu Republike — u Gradskoj Medionici. Iako je Zagreb prije rata imao preko 30 banaka većina je Zagrepčana tražila novčane usluge upravo od Gradske Medionice. Od uvjeka su građani Grada Zagreba bili predani Upravnom odboru Gradske Medionice. Čisti prihod ove kuće upotrebljavan je za napredak i izgradnju Zagreba.

Danas je Zagreb nekoliko puta veći i svi oni koji traže usluge Gradske Medionice ne mogu bez svoje obaviti posao u zgradi na Trgu Republike. Zbog toga je Medionica otvorila svoje jedinice širom Zagreba i njegove okolice. Plan je na svatkih 30 tisuća Zagrepčana po jedna bankovna jedinica.

Za stanovnike Novog Zagreba i s. ovog mjeseca otvara se najmodernija urađena banka koja je dobila ime «Medionica Novi Zagreb», koja je smještena na Volesajnu (Paviljon 6b).

Ako vam je ova banka pri ruci molimo bez problema preneti ovo vrste svojih bankovnih računa u ovu Medionicu. Radno vrijeme podređeno je prema vašim potrebama od 7 do 18 sati.

sport

JESENSKI PRVAK »ŽELJEZNIČAR«

<p>Dinamo — Borac</p> <p>Vardar — Hajduk</p> <p>Olimpija — Maribor</p> <p>Željezničar — Partizan</p> <p>Velež — Sloboda</p> <p>Sutjeska — Radnički (N)</p> <p>Vojvodina — Radnički (K)</p> <p>Zvezda — Sarajevo</p> <p>Beograd — Čelik</p>	<p>0:0 Partizanski kola jesenskog dijela nogometnog prvenstva Jugoslavije sile došli su naravnih snaga, ali iznenađenje je ipak bilo. To su s prve reda iznenađenje bod «Dinamo» a Mahometov s «Borcom» i «Velež» u Mostaru sa «Slobodom».</p> <p>«Hajduku» je uspio da se te šesiplo vrati u špil na jesen bodom. Svi ostali rezultati su otkriveni. Do 27. veljače, kada polijne prijetel nasin-vak ille, na tablici će prvi ostati potpuno zaslu-eno naračevni «Zvezde», «Vojvodine» i «Beo- prednosti izvede «Željezničar», nakon sa bodom gradom. Trojica postignu — «Hajduku», «Maribor» i «Borac» — razmišljat će o tome kako da se u proljeće izvuku iz opasne zone.</p>
--	--

Превод текста: 23. седница централног комитета СК Хрватске; Јединство на Титовој линији; Разговор с Титом; Дака пред падом

Историја

47.1. Објасните друштвено-историјске околности настанка сликовног прилога користећи се следећим појмовима:

- привредni и политički uzroci hrvatskog proleĥa
- najznačajniji voĥe i institucije hrvatskog proleĥa
- obележја и активности hrvatskog nacionalnog pokreta
- одлуке из Карађорђева
- гушење hrvatskog proleĥa и репресија
- Устав из 1974. године.

[illegible]

[illegible]

(6 бодова)

Историја

47.2. Наведите коме је сликовни прилог у време настанка био првенствено намењен. Објасните сврху и поруку приказаног сликовног прилога.

(3 бода)

47.3. Наведите три примера/елемента из сликовног прилога који упућују на његову сврху.

(3 бода)

Празна страница

Празна страница